

Kinnitatud
Ruhnu Vallavolikogu
17.12.2002 otsusega nr 27

1. Ülevaade

Ruhnu saar kuulub Saare maakonda ja moodustab iseseisva Ruhnu valla. Saare pindala on umbes 11,5 km², pikkus 5,5 ja laius 3,5 km. Lähim koht mandrile on 37 km kaugusel asuv Kolka neem Kuramaal Lätis.

Kuressaarde on linnulennult 70, Pärnusse 96 ja Kihnu saareni 54 km.

Esmakordselt on Ruhnut kirjasõnas mainitud 1341.a. Kuramaa piiskopi vabaduskirjas, milles kinnitati, et saart asustavad rootslased võivad elada vabade talupoegadena rootsi õiguse järgi. Viimaste arheoloogiliste uuringute järgi on aga esimesed inimesed Ruhnus käinud juba aastal 5200 eKr ehk 7200 aastat tagasi.

Kõige rohkem elas inimesi saarel 1842. aastal – 389. Põline rootsi kogukond, kus elati 17. sajandi kommete järgi, lahkus sõja ja nõukogude võimu eest Rootsi 4. augustil 1944. Kohale jäi vaid kaks peret. Uued asukad tulid peamiselt Kihnust ja Saaremaalt. Tänaseks on elanikkond enamuses uuesti vahetunud.

1. jaanuari 2002. aasta seisuga on Ruhnu saarel 26 majapidamist, kus elab kokku 58 inimest, kellest 18 on lapsed ja 4 üle 65-aasta vanused. 65 % täiskasvanutest on hõivatud palgatööga, kes saavad sealt ka oma peamise sissetuleku. Saarel asuvad järgmised asutused: ilmajaam, lennujaam, diisel-elektrijaam, sadam, tuletorn, piirivalve kordon, side, muuseum, metskond, perearstikabinet, kool, lasteaiad, raamatukogu koos internetipunktiga, töökoda, vallavalitsus.

Oma ettevõttes tegutsevad põhitöökohaga 6 inimest, neist 3 peavad kauplust, 3 tegelevad turistide majutamise- ning toitlustamisega. Oma abimajapidamises töötavad põhikohaga 4 inimest. Kokku on põllumajandusega – mesindus, veise- ja lambakasvatus ning loomasöötade varumine – seotud kuus peret.

Ruhnus on ligi 70 eesti maakarja tõugu veist (neist 20 lehmad) ning 30 lammast. Kogu piim kasutatakse Ruhnus – sellest valmistatakse sõira, kohupiima, juustu, võid, hapukoort ning osaliselt söödetakse lõssina noorloomadele. Koduloomadest peetakse veel sigu (10), kanu (110) ning mesilasi (20 peret). Põllukultuuridest kasvatatakse kõige suuremal külvipinnal kaera ning otra (ca 20 ha), kuid ka nisu ja rukist ning juur- ja köögivilja. Ruhnus ei ole kutselisi kalureid, kuid oma tarbeks käib merel kala püüdkas kümnekond meest ja naist.

Ruhnu saare 1154 hektarist on füüsiliste isikute eraomanduses (talude käes) 747 ha, sellest haritavat maad on 86 ha, rohumaad 227 ha ja metsa 291 ha. Kogu maast 60 % on tagastatud või tagastatakse endistele omanikele (rootslastele) ning 7% on Eesti kodanike valduses.

Ruhnu saar moodustab Liivi lahe keskosas asuva loode-kagu-suunalise aluspõhjalise seljandiku kõige kõrgema, veepealse osa. Seljandik on liustikulise tekkega voorelaadne moodustis. Iseloomulik on selle kuju asümmeetrilisus oma pikitelje suhtes: tema läänenõlv on laugem kui idanõlv, mis on olnud oluline ka Ruhnu saare arengu ja nüüdisilme kujunemise seisukohalt. Saare idaosa luitestikku katab valdavalt mets, mida on ca 50 % saare pindalast. Saare lääneosa on madal, tasandikulise pinnamoega, kus kohati kasvab sanglepikuid, suuremalt jaolt on aga kasutuses põllumajandusliku maana.

Loomadest elavad Ruhnus metskits, rebane, rändrott, koduhiir, juttself-kärnkonn, nastik jt, meres viiger- ja hallhüljes. Sagedasemad kalaliigid on lest, siig, lõhe, räim, ahven, angerjas, koger, merihärg, nolgus, tint, kiviluts. Saarel pesitseb ka merikotkas.

2. Hajaasustuse ja detailplaneeringu kohustusega alade määramine (alus: Planeerimis- ja ehitusseadus)

Hajaasustusega alaks määratakse kogu Ruhnu saare territoorium. Detailplaneeringu kohustusega alaks määratakse Ringsu sadama maaüksus. Detailplaneeringute koostamise vajadus ja järjestus ning majanduslikud võimalused üldplaneeringu elluviimiseks määratakse Ruhnu valla arengukavas. Detailplaneeringuga võib teha ettepanekuid üldplaneeringu muutmiseks.

3. Katastriüksuste sihtotstarvete määramine (alus: Maakatastriseadus)

Elamumaaks määratakse:

katastriüksused Antsu, Ben, Benas-Raali, Bottengarn, Bullers-Gita, Duskas-Ratasepa, Ennu, Indreku, Jahta, Jons-Corry, Jussi, Kardoni, Kase, Keeru, Keskpaija, Kors I, Kristiina, Kurvi, Liisi, Liivaugu, Lääne, Metsa, Mick-Lauk, Mihkli, Morgani, Norrmanni, Otsa, Pekka, Pihlaka, Põllu, Pärtli, Rahu, Randmaa, Randoja, Ranna, Reitsaku, Roostiku, Rätsepa, Salevi, Silla, Sirmiku, Sireli, Tiigi, Timu, Tungi, Tuule, Ullis-Stock, Vahtra, Õpetaja. Ärimaaks määratakse:

katastriüksused Liise, Ravivee, Rähni, Suure-Tamme.

Tootmiskaas määratakse:

katastriüksused Diiselektrijaama, Mesila, Pumba, Ringsu sadama, Saeveski, Suurekuuri, Töökoja, Tööstuse.

Sotsiaalmaas määratakse:

katastriüksused EMHI Ruhnu posti, Holma lautri, Karoliina, Kirikla, Kooli, Kuunsi lautri, Kirikumaa, Limo, Pärsi lautri, Raamatukogu, Rahvamaja, Ringsu lautri, Sjustaka lautri, Vallamaja

Transpordimaas määratakse:

katastriüksused Holma tee, Kauplus-Kirik-Korsi tee, Lennuväli, Meresidemasti, Ringsu-Küla tee, Tuletorni.

Jäätmehooldla maas määratakse:

katastriüksus Prügila.

Riigikaitsemaas määratakse:

katastriüksused Piiri I, Piiri II, Ruhnu Kordoni.

Maatulundusmaas määratakse:

ülejäanud katastriüksused.

Katastriüksuste sihtotstarvete muutmine toimub vastavalt Ruhnu Vallavalitsuse korraldustele. Katastriüksuste sihtotstarbed on toodud joonisel 1.

Keskkonnamõju hindamine (KMH): Olulisemad tänasega võrreldes uued keskkonnamõjud kaasnevad elamu- ja sotsiaalmaa arendamisega Ringsu sadama lähistel (kaasneb ranna ulatuse vähendamine) ja Sjustaka maaüksusel (võimalik tuuleturbiinide paigaldamine).

Olemasoleva maakasutuse jätkamisega kaasnevad mõningad keskkonnariskid jäätmehooldla maal, jäätmekäitluse süsteemseks arendamiseks tuleb koostada valla jäätmekava. Tööstusmaade (n diiselektrijaama mahutid) edasisel toimimisel tuleb eeskätt töökorralduslike meetmetega vältida pinnasereostust.

4. Maakasutuspiirangud

Maa koormamine (alus: Asjaõigusseadus)

Omanik, kelle maad läbib avalikult kasutatav tee, ei või takistada ega lõpetada selle tee kasutamist, ka siis kui tee ei ole kantud kinnistusraamatusse avalikult kasutatava teena. Maa omanik peab lubama jalg- ja talitee kasutamist üle oma maa kohalike tavade kohaselt, kui teise tee kasutamine on seotud ülemääraste kulutustega. Omanik peab lubama paigutada oma maale maapinnal, maapõues ja õhuruumis tehnovõrke ja -rajatisi (elektri- ja sideliine, veejuhtmeid vms), kui nende ehitamine ei ole seda maad kasutamata võimalik või kui nende ehitamine teises kohas põhjustab ülemääraseid kulutusi. Samuti peab omanik lubama teostada oma maal seaduslikul alusel paikneva tehnorajatisi teenindamiseks vajalikke töid.

Võõra maa koormamisel tuleb arvestada selle maa omaniku huve.

Munitsipaalteed ja avalikult kasutatavad teed on toodud joonisel 1.

Ranna ulatus (alus: Ranna ja kalda kaitse seadus)

Ruhnu saarel on ranna ulatus 200 m tavalisest veepiirist, välja arvatud Ringsu sadama, Randoja, Ringsu lautri ja Tuule maaüksustel. Ringsu sadama maaüksusel on ranna ulatus 0 (null) m, Randoja, Ringsu lautri ja Tuule maaüksustel ulatub rand olemasoleva rannaäärse teeni. Ringsu sadama maaüksus koos Randoja, Ringsu lautri ja Tuule maaüksustega määratakse turismiteenuste osutamiseks (sh majutusteenused) sobivaks alaks. Rannal on keelatud ehitamine, välja arvatud üldplaneeringu ja detailplaneeringute alusel rajatav, rekonstrueeritav või taastatav veeliikluse ja veehaarde objekt, tehniline kommunikatsioon, seirejaam ja hüdrograafiateenistuse objekt, kalakasvatuse ja kalapüügiga seotud rajatis, riigikaitse, piirivalve ja päästeteenistuse otstarbega ehitised, olemasolev ehitised.

Sjustaka lautri, Holma lautri ja Pärsi lautri maaüksustele on lubatud detailplaneeringu alusel püstitada rannale tuulegeneraatoreid. Detailplaneeringuga peab kaasnema keskkonnamõjude hindamine.

20 m ulatusega veekaitsevööndis on majandustegevus keelatud, välja arvatud ülaltoodud objektide majandamine ning karjatamine, heina niitmine ja roo lõikamine, kui sellega ei rikuta ega hävitata puittaimestikku ja pinnast ning ei häirita pesitsevaid linde.

10 m laiune rannariba mere ääres on avalikuks kasutamiseks.

Ranna ulatus on toodud joonisel 1.

KMH: Keskkonnamõjude aspektist on ranna ulatuse vähendamine sadama lähialal turismiteenuste osutamiseks mõistlik, kuna sellega vähendatakse tänu paremale turismi suunamisele koormust mujal saarel. Võimalik hoonestamine ranna lähedal säästab piirkonna metsa nii otseselt (hoonestusala metsaraie, tallamine majade ja mere vahel jm) ning vähendab riske (n tuli).

Tuuleturbiinide püstitamine on saare energiaallikate alternatiividest keskkonnasõbralikumaid, kaasneb mõningane negatiivne mõju linnustikule. Konkreetse arendustegevuse faasis (detailplaneering, projekt vm) tuleb arvestada konkreetsete keskkonnamõjudega (vajadusel teostada objekti KMH).

Muinsuskaitsealused objektid (alus: Muinsuskaitseadus)

Korsi talukompleksi hoonetel (pikkmaja, uus elumaja, uus laut, vana laut, kaev, toiduaht, riideait), tuletornil ja tuletorni ülevaataja hoonetel (elamu, kelder, hobusetall, kaev) on 50 m kaitsevöönd ehitise väliskontuurist arvates, Ruhnu kirikuaial koos kirikutega on 50 m kaitsevöönd kirikuaia piirist arvates. Kaitsevööndi ulatuses on Muinsuskaitseameti loata keelatud maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd, puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

Kiviaja asulakohtadel on Muinsuskaitseameti ja Ruhnu Vallavalitsuse loata keelatud raie- ja kaevetööd.

Muinsuskaitsealused objektid on toodud joonisel 1.

Veehaarded (alus: Veeseadus)

Pumba, Ravivee ja Rähni veehaardetel on 50 m sanitaarkaitseala. Sanitaarkaitsealal on majandustegevus keelatud, välja arvatud veehaarderajatise teenindamine, metsa hooldamine, heintaimede niitmine ja veeseire. Veehaarded sanitaarkaitsealadega on toodud joonisel 1.

Tervet küla hõlmav ühisveevärk rajatakse ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava alusel. Kalmistu (alus: SNiP 2.07.01-89)

Sanitaarkaitseala kalmistu piirist ulatub 300 m kaugusele salvkaevu rajamisel ja 100 m kaugusele tsentraalse veevarustuse rajamisel (joonis 1). Teed (alus: Teeseadus)

Kohalike teede Ringsu – Küla, Kauplus – Kirik – Korsi ja Holma tee teekaitsevöönd on 20 m tee teljest.

Teekaitsevööndis on Ruhnu Vallavalitsuse nõusolekuta keelatud ehitada nähtavust piiravaid hooneid või rajatise ning rajada istandikku, teha metsa uuendamiseks lageraiet, kaevandada maavara ja maa-ainest ning takistada muul moel liiklemist. Tee kaitsevööndi maa omanik on kohustatud kaitsevööndis hoidma korras teemaaga külgneva kaitsevööndi maa-ala ja sellel paikneva rajatise ning kõrvaldama või lubama kõrvaldada nähtavust piirava istandiku, puu, põõsa või muu liiklusele ohtliku rajatise. Elektriliinid (alus: Energiaseadus, Vabariigi Valitsuse määrus "Elektri-, gaasi- ja kaugküttevõrgu kaitsevööndite ulatuse kinnitamine")

Keskpingeliini kaitsevöönd on 10 m mõlemal pool liini, madalpingeliini kaitsevöönd on 2 m mõlemal pool liini. Kaitsevööndis on keelatud tõkestada juurdepääsu elektrivõrgu ehitisteni, ladustada jäätmeid, teha tuld. Ilma võrguettevõtja loata on kaitsevööndis keelatud ehitada, rekonstrueerida või lammutada hooneid ja rajatise, teha mistahes mäe-, laadimis-, süvendus- ja maaparandustöid, istutada ja langetada puid ja põõsaid. Keskpinge maakaabelliini kaitsevööndis on ilma võrguettevõtja loata keelatud teha mullatöid sügavamal kui 0,3 m, küntaval maal sügavamal kui 0,45 m ning ladustada ja teisaldada raskusi.

Maapealsed ja maa-alused keskpingeliinid kaitsevöönditega on toodud joonisel 1.

Liinirajatised (alus: Teede- ja sideministri määrus "Liinirajatise märgistamise nõuded ja kaitsevööndis tegutsemise eeskiri")

Sideliinidel on kaitsevöönd laiusega 2 m mõlemal pool kaablit, meresidemastil on kaitsevöönd raadiusega 102 m. Kaitsevööndis on keelatud tõkestada juurdepääsu liinirajatisele, ladustada jäätmeid, teha tuld. Ilma liinirajatise omaniku loata on kaitsevööndis keelatud ehitada, rekonstrueerida või lammutada hooneid ja rajatise, teha mistahes mäe-, süvendus-, laadimis- ja maaparandustöid, istutada ja langetada puid ja põõsaid.

Sideliinid ja meresidemast kaitsevöönditega on toodud joonisel 1. Lennuvälja kõrguspiirang (alus: Vabariigi Valitsuse määrus "Lennuvälja lähiümbruse määratlemise ja kasutamise kord")

Kõrguspiiranguvööndis on keelatud ehitada kõrgemaid ehitise kui piirangualas lubatud. Ruhnu lennuvälja üldpiirangupindade skeem on toodud joonisel 1.

5. Funktsionaalne tsoneerimine (alus: Planeerimis- ja ehitusseadus)

Ruhnu territoorium tsoneeritakse juhtfunktsiooni järgi kolme tsooni: metsamajanduslik ala, põllumajanduslik ala, hoonestatud ala (joonis 1).

Metsamajandusliku ala juhtfunktsioon on metsamajandus. Elamu- ja suvilaehitus on keelatud, välja arvatud Mogs, Ruhnu Kordoni, ja Mesila maaüksuste õuema. Lubatud on ehitada tehnorajatisi, kommunikatsioone vms. Põllumajandusliku ala juhtfunktsioon on põllumajanduslik tootmine. Elamu- ja suvilaehitus on keelatud, välja arvatud Roosilaiu ja Timu maaüksuste õuema ning Ulas III maaüksuse kirdeosa 50 meetri ulatuses. Lubatud on ehitada põllumajanduslikke tootmishooneid, tehnorajatisi, kommunikatsioone vms.

Hoonestatud ala on jaotatud kaheks: küla ja sadama hoonestatud ala. Lubatud on ehitada elamuid, üldkasutatavaid hooneid, tootmishooneid ja muid hooneid ning rajatisi. Elamud ja suvilad peaksid olema viilkatusega, verandaga, maksimaalselt kahekorruselised.

Eraldi puhke- ja virgestusalasid ei tsoneerita.

Ehitustegevus Ruhnu saarel toimub Ruhnu Vallavolikogu poolt kehtestatud detailplaneeringu või Ruhnu Vallavalitsuse poolt antud projekteerimistingimuste alusel.

Jäätmekäitlus lahendatakse valla jäätmekavaga.

6. Munitsipaalmaad

Ülevaatlikkuse huvides on Ruhnu valla maaomanikud jaotatud 4 gruppi: riik ja juriidilised isikud, Eesti kodanikud, Rootsi kodanikud, kohalik omavalitsus (joonis 4).

Munitsipaalomandisse taotletakse: Hoonete ja rajatiste alune teenindusmaa (alus: Maareformi seadus)

Nr	Kinnistu nimi	Sihtotstarve
1	Kooli	sotsiaalmaa

Varem ühiskasutuses olnud maa (alus: Maareformi seadus)

1	Holma lautri	sotsiaalmaa
2	Kuunsi lautri	sotsiaalmaa
3	Pärsi lautri	sotsiaalmaa
4	Ringsu lautri	sotsiaalmaa
5	Sjustaka lautri	sotsiaalmaa

Saare arenguks vajalik maa (alus: Maareformi seadus)

1	Küla laienduse	maatulundusmaa
---	----------------	----------------

Jäätmete ajutiseks ladustamiseks vajalik maa (alus: Jäätmeseadus)

1	Prügila	jäätmeoidla maa
---	---------	-----------------

Kohalike teede maa (alus: Maareformi seadus)

1	Ringsu-Küla tee	transpordimaa
2	Kauplus-Kirik-Korsi tee	transpordimaa
3	Holma tee	transpordimaa

7. Planeeringuga tehtavad ettepanekud (alus: Planeerimis- ja ehitusseadus)

Planeeringuga täpsustatakse ranna ulatust ja tehakse ettepanek muuta maakonnaplaneeringut järgnevalt:

Ringsu sadama maaüksusel on ranna ulatus 0 (null) m; Randoja, Ringsu lautri ja Tuule maaüksustel ulatub rand olemasoleva rannäärse teeni.

Planeeringuga tehakse ettepanek võtta kaitse alla joonisel 1 toodud looduskooslused ja pärandkultuurmaastikud

8. Keskkonnamõju hindamine (alus: Planeerimis- ja ehitusseadus)

Ruhnu valla üldplaneeringu keskkonnamõju hindamine toimus samaaegselt üldplaneeringu koostamise

protsessiga.

Ruhnu valla üldplaneeringu lahendus on konservatiivne ning keskendub olemasolevate väärtuste (looduslikud, sotsiaal-kultuurilised, majanduslik potentsiaal) säilitamisele, kaitsesele ning arendamisele.

Saare keskkonnale olulisemad tänased ja võimalikud tuleviku negatiivsed keskkonnamõjud on ülemäärane ja halvasti korraldatud turism, maade vähene kasutamine põllumajanduses (põllumajandusliku, sh pool-loodusliku maa võsastumine ning kaasnev kahju liigilisele mitmekesisusele ja maastiku esteetilisele väärtusele), jäätme- ja veemajanduse probleemid (tulenevalt paljuski turismi arendamisest), jääkreostus (kütusehoidla, endised sõjaväeobjektid) ning diiselelektril baseeruv energeetika. Probleemide absoluutsed suurused on madalad, kuna üldist inimsurvet Ruhnu looduskeskkonnale tuleb pidada tagasihoidlikuks.

Ruhnu valla üldplaneering on vältinud uute probleemide tekke ja olemasolevate suurenemise. Energeetika ja liiklusskeemi lahenduses on lähtutud tõenäoliselt parimast reaalsest alternatiivist. Jäätmekäitluse ja veemajanduse osas on planeering üldisem, jättes paljud detailsemad lahendused vastavate arengukavade väljatöötamise ja realiseerimise faasi

KMH aruanne eraldiseisva dokumendina on üldplaneeringu osaks. Käesolevas üldplaneeringu seletuskirjas on eespool välja toodud peamised KMH põhiseisukohad.